

STICHTING PENSIOENFONDS SAGITTARIUS

JAARVERSLAG 2014

Inhoudsopgave

Organisatie van het pensioenfonds	3
Profiel	3
Organisatie	3
Kerncijfers	6
Verslag van het bestuur	7
Algemeen	7
Goed pensioenfondsbestuur	7
Pensioenbeleid	10
Beleggingsbeleid	12
Financieel beleid	14
Risico's	17
Verwachte ontwikkelingen in het komende jaar	20
Verslag van het verantwoordingsorgaan	22
Verslag van het intern toezicht	23
Balans per 31 december 2014	24
Staat van baten en lasten over 2014	25
Kasstroomoverzicht over 2014	26
Actuariële analyse over 2014	27
Toelichting algemeen	28
Toelichting bij de balans per 31 december 2014	31
Toelichting bij de staat van baten en lasten over 2014	37
Overige toelichtingen	41
Overige gegevens	43
Bestemming saldo baten en lasten	43
Uitvoeringsovereenkomst	43
Gebeurtenissen na balansdatum	43
Actuariële verklaring	45
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	47

Organisatie van het pensioenfonds

Profiel

Stichting Pensioenfonds Sagittarius is een ondernemingspensioenfonds, verbonden aan de ondernemingen Hagemeyer B.V. en Rexel Nederland B.V. Het pensioenfonds is statutair gevestigd in Bussum. Hagemeyer en Rexel Nederland hebben met hun werknemers een pensioenregeling afgesproken. Deze pensioenregelingen zijn ondergebracht bij Sagittarius.

In het gevoerde beleid staat het belang van de verzekerden voorop. Het bestuur van het pensioenfonds heeft hierbij als belangrijkste taak te zorgen voor een goede financiële beheersing en een evenwichtige belangenafweging. Zo kan de hoofddoelstelling het beste worden gerealiseerd: inkomen verzorgen bij ouderdom, arbeidsongeschiktheid en overlijden. Vertrouwen van belanghebbenden dat het pensioenfonds deze taak serieus neemt en goed uitvoert, is een voorwaarde voor de continuïteit van het pensioenfonds. Het bestuur heeft een missie en visie gedefinieerd.

Missie

Het bestuur ziet het voeren van een solide beleid als missie, dat gericht is op zekerheid en continuïteit op de lange termijn voor alle belanghebbenden bij het pensioenfonds.

Visie

Het beleid richt zich op voldoende rendement tegen aanvaardbare risico's, een kostenefficiënte werkwijze en organisatie en een open communicatie aan alle verzekerden en andere belanghebbenden.

Organisatie

Bestuur

Het bestuur van Sagittarius bestaat uit drie vertegenwoordigers van de werkgever, twee vertegenwoordigers van de deelnemers en één vertegenwoordiger van de pensioengerechtigden. Op 4 juni 2015 is de samenstelling van het bestuur is als volgt:

Naam	Functie	Geboortejaar	Vertegenwoordiging	Dagelijkse functie	Einde zittingsduur
N. Mol	voorzitter	1958	werkgever	extern	30 juni 2017
M. Lind	secretaris	1971	werkgever	extern	1 januari 2019
R. Joop	penningmeester	1953	deelnemers	financial manager Hagemeyer	28 juli 2015
M.M.A.M. Farla	lid	1948	pensioengerechtigden	gepensioneerd	13 maart 2019
mw. M.A. Vos	lid	1974	werkgever	HR director Rexel Nederland	15 april 2017
vacature	lid		deelnemers		

In het verslagjaar is mevrouw H.W. Mackenbach uit het bestuur gegaan. In haar plaats is mevrouw Vos toegetreden.

Wegens beëindiging van zijn dienstverband met Rexel Nederland is het bestuurslidmaatschap van de heer A.J. van den Berg beëindigd. In de onstane vacature is nog niet voorzien.

De heer A.J.M. Stolk was volgens rooster aftredend per 30 september 2014. Hij heeft te kennen gegeven het bestuurslidmaatschap te willen beëindigen. In zijn plaats is de heer Farla op voordracht van de pensioengerechtigde leden van het verantwoordingsorgaan benoemd. Op 13 maart is de benoeming van de heer Farla goedgekeurd door De Nederlandsche Bank. Tot die tijd is de heer Stolk in functie gebleven; hij is precies 11 jaar bestuurslid van Sagittarius geweest.

De zittingsduur van de heren Mol en Lind liep eveneens af in 2014. Na evaluatie van hun functioneren zijn beiden herbenoemd voor een nieuwe termijn.

Pensioenbureau

In de dagelijkse uitvoering van de werkzaamheden wordt het bestuur ondersteund door het pensioenbureau. Het pensioenbureau verzorgt de pensioenadministratie en de bestuursondersteuning.

Op 4 juni 2015 zijn de volgende personen bij het pensioenbureau werkzaam:

Naam	Functie
mw. M.A. van Leeuwen Boomkamp	secretariële ondersteuning
E.P.C. Schumm	pensioenadministrateur
mw. N.B.M. Vooren	intern actuaris

Op 1 februari 2015 is het directeurschap van mevrouw M. Meijer-Zaalberg geëindigd. Het bestuur voert de werkzaamheden tijdelijk zelf uit.

Dagelijkse leiding

De dagelijkse leiding van het pensioenfonds wordt gevormd door de voorzitter van het bestuur en de directeur. Zolang de werkzaamheden van de directeur door het bestuur worden uitgevoerd, wordt de dagelijkse leiding gevormd door de voorzitter en de secretaris.

Verantwoordingsorgaan

In het verantwoordingsorgaan zijn de deelnemers en de pensioengerechtigden evenredig op basis van onderlinge getalsverhoudingen vertegenwoordigd. De werkgever heeft geen zetel. De samenstelling van het verantwoordingsorgaan is op 4 juni 2015 als volgt:

Naam	Functie	Geboortejaar	Vertegenwoordiging
E.R. van Binsbergen	secretaris	1948	pensioengerechtigden
B.P.T. Borkus	lid	1946	pensioengerechtigden
J.E. Schilt	lid	1955	deelnemers
P. Vermeij	lid	1948	pensioengerechtigden
R.J. de Vries	lid	1963	deelnemers
R. Zuurmond	lid	1952	pensioengerechtigden

In het verslagjaar is de heer N.H. Alles afgetreden als voorzitter van het verantwoordingsorgaan en deelnemersraad. Hij is in verschillende functies vele jaren betrokken geweest bij het pensioenfonds. De heren Vermeij en Zuurmond zijn op voordracht van de pensioengerechtigden in maart 2015 in het verantwoordingsorgaan benoemd.

Als gevolg van nieuwe wetgeving zijn de deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan in 2014 samengevoegd tot één orgaan. De belangrijkste taak van het verantwoordingsorgaan is een oordeel geven over het handelen van het bestuur, het uitgevoerde beleid en toekomstige beleidskeuzes. Daarnaast heeft het verantwoordingsorgaan op een aantal gebieden adviesrecht. Het bestuur en verantwoordingsorgaan vergaderen ten minste twee maal per jaar gezamenlijk.

Intern toezicht

Het intern toezicht beoordeelt of het bestuur procedures juist volgt en zorgvuldig tot besluitvorming komt. Het ziet daarbij toe op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. Met de invoering van de Wet versterking bestuur pensioenfonds op 1 juli 2014 heeft het bestuur er voor gekozen om het intern toezicht bij Sagittarius te verzorgen in de vorm van jaarlijkse visitatie door drie onafhankelijke personen. Tot vorig jaar werd het intern toezicht door de niet-uitvoerende bestuursleden gedaan (on-tier board).

Compliance officer

De compliance officer bewaakt dat het pensioenfonds voldoet aan de voor het pensioenfonds van toepassing zijnde actuele wet- en regelgeving. Bestuurslid Lind is als compliance officer aangesteld.

Externe dienstverleners

Het beheren van de beleggingen is in z'n geheel uitbesteed aan Northern Trust Global Investments Limited, een grote internationale vermogensbeheerder. De bewaarneming van de aandelen en obligaties is toevertrouwd aan The Northern Trust Company. Het bestuur heeft Milliman Pensioenen v.o.f. als actuaaris aangesteld en Ernst & Young Accountants LLP als accountant van het fonds.

Kerncijfers

(alle bedragen in 1.000 euro)

	2014	2013	2012	2011	2010
Aantal verzekerden per groep					
Deelnemers	501	347	376	403	416
Gewezen deelnemers	1.682	1.718	1.793	1.886	1.952
Pensioengerechtigden	1.422	1.400	1.343	1.300	1.263
	<u>3.605</u>	<u>3.465</u>	<u>3.512</u>	<u>3.589</u>	<u>3.631</u>
Toeslagverlening per 1 januari					
Deelnemers Rexel Nederland Regeling	0,0%	1,55%	1,26%	1,03%	1,26%
Overigen	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
Pensioenuitvoering					
Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)	3.727	2.230	2.243	2.065	1.849
Kostendeckende premie	2.754	2.218	2.265	1.868	1.931
Pensioenuitvoeringskosten	673	657	603	593	608
Pensioenuitkeringen	16.726	16.851	17.039	16.627	16.693
Vermogenssituatie					
Algemene reserve	21.989	32.893	-148	-12.984	30.355
Voorziening pensioenverplichtingen	339.698	310.407	331.270	317.711	296.360
Dekkingsgraad	106,9%	111,4%	100,0%	95,6%	111,1%
Gemiddelde rente	1,755%	2,662%	2,340%	2,730%	3,462%
Beleggingsportefeuille					
Aandelen	122.908	117.408	112.129	101.016	107.744
Vastrentende waarden	215.169	203.350	194.284	180.006	195.101
Beleggingsperformance					
Beleggingsrendement	9,9%	9,8%	15,1%	-2,1%	2,3%
Benchmark	9,7%	9,6%	14,8%	-2,1%	2,0%

Verslag van het bestuur

Algemeen

Door de dalende rente is de voorziening pensioenverplichtingen fors omhoog gegaan. Dit heeft een nadelig effect op de dekkingsgraad van het fonds. De goede beleggingsresultaten hebben niet kunnen voorkomen dat de dekkingsgraad in 2014 is gedaald.

Dekkingsgraad omlaag

In 2014 haalde het pensioenfonds een positief rendement op de beleggingen van 9,9%. Vooral stijgende obligatiekoersen hebben hiertoe geleid. Door de gedaalde rente zijn de vastrentende waarden veel hoger geworden. Maar de voorziening pensioenverplichtingen (VPV) eveneens. Ondanks het hoge rendement is de dekkingsgraad gedaald, van 111,4% eind 2013 naar 106,9% eind 2014.

Geen verhoging van de pensioenen

Voor de toekenning van een toeslag op de pensioenen hanteert het bestuur een beleid waarbij de toeslag afhankelijk is van de dekkingsgraad. De stand van de dekkingsgraad is momenteel te laag om een toeslag te verlenen. De pensioenen zijn op 1 januari 2015 niet verhoogd.

Als er een toeslag wordt toegekend, wordt daarbij gekeken naar de verhoging van de prijzen. Deze bedroeg over het afgelopen jaar 0,7%. Omdat er ook in de afgelopen jaren geen ruimte was voor verhoging, groeit daarmee de toeslagachterstand tot in totaal 10,5%.

Gedaalde rente

De rente bevindt zich op een historisch laag niveau. Sinds de crisis vertoont de rente een dalende trend, waaraan nog geen einde lijkt te komen. De lage rente heeft grote gevolgen voor pensioenfonds en dus ook voor Sagittarius. De lage rentestand heeft een hoge VPV tot gevolg. Dit maakt pensioenen duur. Zolang de rente op het lage niveau blijft, zal de kostprijs van pensioen hoog blijven en is er geen vooruitzicht op verhogingen van het pensioen.

Goed pensioenfondsbestuur

Halverwege het verslagjaar is de Wet versterking bestuur pensioenfonds in werking getreden. De wet schrijft een aantal mogelijkheden voor het bestuursmodel voor. Deze modellen zijn erop gericht om de evenwichtige belangenbehartiging in de besturing van een pensioenfonds te versterken en de rolverdeling tussen de verschillende organen van het pensioenfonds te optimaliseren. Het bestuur van het fonds heeft het bestaande model, waarbij het bestuur paritair is samengesteld uit vertegenwoordigers van de werkgever en de deelnemers, geëvalueerd en aan de nieuwe wetgeving getoetst. De samenwerking in het bestuur functioneert goed. Er is ruime ervaring en deskundigheid beschikbaar en de bestuursleden hebben voldoende tijd voor de uitoefening van hun functie. Besloten is om het paritaire model te handhaven, met een vertegenwoordiging van de pensioengerechtigden. De deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan zijn in elkaar geschoven; voor het intern toezicht is gekozen voor de instelling van een visitatiecommissie. Bij zijn keuze heeft het bestuur overwogen dat het bestuur evenwichtig is samengesteld uit alle geledingen, en dat bij besluitvorming de belangen van alle groepen worden gewogen.

Bestuursvergaderingen

Het bestuur heeft in 2014 negen maal vergaderd, waarvan twee maal gezamenlijk met de deelnemersraad/verantwoordingsorgaan. Belangrijkste aandachtspunten waren de verandering van de bestuursstructuur en de verwerking daarvan in statuten en abtn (actuariële en bedrijfstechnische nota), de nieuwe pensioenregeling voor de deelnemers aan de Hagemeyer Regeling, de voorbereidingen voor het nieuwe financieel toetsingskader en het onderzoek naar de toekomstbestendigheid van het pensioenfonds.

Overige belangrijke onderwerpen waren:

- Vaststelling van het jaarverslag 2013
- Vaststellen van de begroting en bestuursplanning 2015
- Evaluatie van het beleggingsbeleid
- De nieuwe code pensioenfonds
- Instelling van een visitatiecommissie (t.b.v. het intern toezicht)
- Opstellen van een noodprocedure (ingeval van calamiteiten)
- Beleid voor werving en selectie van bestuursleden

Integere bedrijfsvoering

Elk Nederlands pensioenfonds moet maatregelen treffen die goed pensioenfondsbestuur waarborgen. Dit volgt uit de code pensioenfonds die is opgesteld door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid. De code pensioenfonds is vanaf dit jaar in de plaats gekomen van de principes voor goed pensioenfondsbestuur en is gericht op bestuur, toezicht en verantwoording afleggen. De code is verankerd in het stelsel van bestaande wet- en regelgeving.

Het beleid van Sagittarius is gericht op een integere bedrijfsvoering. Dit houdt onder meer in:

- Adequate administratieve organisatie en interne controle (AO/IC)
- Analyse en beheersing van financiële en niet-financiële risico's
- Voorkomen van belangenverstrengeling
- Open communicatie en transparantie over het gevoerde beleid

Naleving wet- en regelgeving

Het bestuur is niet bekend met overtredingen van de wet- en regelgeving.

De code pensioenfonds wordt nageleefd met de beste intenties. Voor het bestuur zit de waarde ervan in de dialoog en afgewogen besluitvorming, meer dan in het naleven van de letter van de code. Zaken waarvan Sagittarius van de code afwijkt, zijn:

- Een klokkenluidersregeling moet nog in 2015 worden opgesteld.
- De evaluatie van het bestuur is een continu proces. Externe hulp daarbij wordt niet overwogen omdat het niet in waarde toevoegt, maar wel tot hogere kosten leidt.
- Het bestuur zorgt voor geschiktheid, complementariteit en continuïteit in het bestuur. Het houdt daarbij rekening met opleiding, achtergrond en persoonlijkheid. Diversiteit is in de samenstelling van het bestuur aanwezig, maar geen doel op zich.

Klachten en geschillen

Sagittarius heeft een klachten- en geschillenregeling. In het boekjaar heeft het fonds geen klachten ontvangen.

Gedragscode en compliance

Het pensioenfonds heeft een gedragscode, die naar aanleiding van het onderzoek van DNB naar belangenverstrengeling in het verslagjaar is geactualiseerd. De secretaris van het bestuur vervult de rol van compliance officer. Alle bestuursleden, leden van het verantwoordingsorgaan en medewerkers van het pensioenbureau tekenen jaarlijks een verklaring dat zij de gedragscode naleven, met een vermelding van hun eventuele nevenfuncties.

Toezichthouder

DNB voerde in het verslagjaar enige algemene onderzoeken uit. Onderzocht werden onder meer de toekomstbestendigheid van pensioenfondsen, belangenverstrengeling en het voldoen aan wet- en regelgeving.

Sagittarius heeft zijn eigen toekomstbestendigheid geanalyseerd. Het heeft daarbij tevens alternatieve uitvoeringsvormen onderzocht. En ondanks de verschillende uitdagingen die het pensioenfonds heeft, heeft het bestuur geconcludeerd dat het pensioenfonds op dit moment de best mogelijke uitvoeringsvorm voor de verzekerden is.

Intern toezicht en verantwoording

Het bestuur van Sagittarius besteedt regelmatig aandacht aan de opzet en inrichting van de organisatie, inclusief de interne beheersing. Statutair is vastgelegd hoe het bestuur omgaat met zijn rol en invulling geeft aan begrippen als goed bestuur, verantwoording en intern toezicht. Een goede samenwerking tussen de verschillende organen draagt bij aan de professionaliteit. Voor het verantwoordingsorgaan en de visitatiecommissie is er tevens de gelegenheid voor onderlinge afstemming.

Voor het intern toezicht heeft het bestuur een visitatiecommissie ingesteld, samengesteld uit drie externe deskundigen. De visitatiecommissie heeft over 2014 voor het eerst een audit uitgevoerd. Het heeft zich daarbij geconcentreerd op een adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging, het gekozen bestuursmodel naar aanleiding van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen en uitvragingen van DNB. De commissie heeft over zijn bevindingen aan het bestuur gerapporteerd. Het verantwoordingsorgaan heeft het gevoerde beleid getoetst en aan het bestuur verslag uitgebracht. De aanbevelingen die beide organen hebben gedaan, zullen alle aandacht krijgen.

Statuten

Als gevolg van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen is de organisatie van het pensioenfonds op een aantal punten veranderd, hetgeen tot een aanpassing van de statuten heeft geleid. De statuten zijn op 30 juni 2014 bij de notaris gepasseerd.

Abtn

In de actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn) is gemotiveerd omschreven welk beleid wordt gevoerd om de doelstelling van het pensioenfonds te kunnen nakomen. Er wordt ingegaan op de organisatie van het pensioenfonds, de inhoud van de pensioenregeling, de financiële opzet, hoofdlijnen van het interne beheersingssysteem en de opzet van de administratieve organisatie en interne controle. In 2014 is een geactualiseerde abtn vastgesteld.

Uitbesteding

Omdat Sagittarius geen rechtstreeks zicht heeft en geen directe controle uitvoert op de processen van de externe dienstverleners stelt het bestuur kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering zijn betrokken. Afspraken met hen worden periodiek geëvalueerd en waar nodig bijgesteld. Dit is conform de beleidsregel uitbesteding van DNB. De dienstverlening van de vermogensbeheerder en de custodian worden gecertificeerd (ISAE). Een onafhankelijke instelling beoordeelt jaarlijks of het kwaliteitsstelsel aan de gestelde normen voldoet. In 2014 is deze beoordeling door KPMG LLP uitgevoerd.

Aan de hand van de beleggingsrapportages monitort het bestuur de prestaties van de vermogensbeheerder. Uit zijn ISAE-rapportages blijkt dat alle processen in overeenstemming met de omschreven procedure worden uitgevoerd. Er zijn geen afwijkingen geconstateerd die nadelig van invloed kunnen zijn voor de dienstverlening aan Sagittarius.

Ook voor wat betreft de dienstverlening van de custodian bestudeert het bestuur jaarlijks de ISAE-rapportage. De rapportage over 2014 laat zien dat alle controledoelstellingen, voor zowel de dienstverlening als voor de ondersteunende ICT (informatie, communicatie en technologie), zijn gehaald.

Beloning bestuur

De externe leden van het bestuur en de vertegenwoordiger namens de pensioengerechtigden ontvangen een vaste vergoeding voor hun bestuurslidmaatschap, die gerelateerd is aan de mate van deskundigheid, vaardigheden, verantwoordelijkheid en tijdsbesteding. Gepensioneerde leden van het verantwoordingsorgaan ontvangen een vacatievergoeding per vergadering en kilometervergoeding voor reizen. Werkgever- en deelnemersvertegenwoordigers in beide organen die een dienstverband hebben met de werkgever ontvangen geen vergoeding.

Deskundigheidsbevordering

Het deskundigheidsplan van Sagittarius voldoet aan de beleidsregel van DNB. Het deskundigheidsplan (heet nu geschiktheidsplan) is in het verslagjaar aangepast aan in de wet gewijzigde begripsbepalingen. In het deskundigheidsplan wordt aandacht geschonken aan deskundigheid, vaardigheden, visie en gedrag. Het bestuur van Sagittarius bewaakt de deskundigheid van zijn leden in de bestuursvergaderingen door hen regelmatig te evalueren.

Ieder jaar doet het bestuur aan deskundigheidsbevordering. In 2014 is er samen met het verantwoordingsorgaan uitgebreid aandacht besteed aan het nieuwe financieel toetsingskader.

Communicatie

Alle deelnemers en pensioengerechtigden hebben in 2014 hun jaarlijkse UPO (uniform pensioenoverzicht) ontvangen. De slapers hebben in 2014 hun vijfjaarlijkse UPO ontvangen. De deelnemers en pensioengerechtigden hebben in 2014 tweemaal een pensioenkrant ontvangen met daarin voor hen relevante informatie.

Het bestuur heeft in het communicatieplan beschreven op welke wijze invulling wordt gegeven aan de informatieverplichtingen op grond van de Pensioenwet. Het fonds verstrekt, naast schriftelijke en mondelinge informatie, tevens informatie via de website van het fonds. Op de website zijn de geldende statuten en pensioenreglementen met bijbehorende pensioenbrochures gepubliceerd. Tevens staan de uitgebrachte pensioenkranten en de actuele informatie over onder meer de dekkingsgraad van het fonds op de website.

Pensioenfondsen moeten voorgeschreven teksten (volgens een toeslagenmatrix) gebruiken bij het informeren van verzekerden over voorwaardelijke toeslagen (indexatie). Hierbij zijn pensioenfondsen verplicht de tekst van de voorwaardelijkheidsverklaring in zijn geheel over te nemen. De tekst van de toeslagenmatrix wordt consequent gebruikt in verschillende communicatiemiddelen van Sagittarius.

Pensioenbeleid

Er geldt nieuwe fiscale wetgeving voor pensioenregelingen. Sinds 2014 moet de pensioenleeftijd in principe 67 jaar zijn. Vanaf 2015 zijn de fiscale eisen nog verder aangescherpt. De maximaal toegestane jaarlijkse pensioenopbouw is verlaagd en het in aanmerking te nemen salaris voor de pensioenopbouw mag niet hoger zijn dan € 100.000.

De pensioenregelingen voor Rexel Nederland en Hagemeyer zijn beide “fiscaalwaardig” gemaakt. De regelingen bieden dekking ingeval van pensionering, overlijden of arbeidsongeschiktheid tijdens het dienstverband met de werkgever:

- Een ouderdomspensioen dat wordt uitgekeerd vanaf de pensioendatum
- Een partnerpensioen dat wordt uitgekeerd na het overlijden
- Een wezenpensioen dat wordt uitgekeerd na het overlijden
- Voortzetting van de pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid

Met ingang van 1 januari 2014 heeft Rexel Nederland de pensioenregeling voor alle werknemers bij het fonds ondergebracht. Vóór die datum was een deel van de werknemers verzekerd bij Stichting Pensioenfonds voor de Nederlandse Groothandel.

De Rexel Nederland Regeling is gewijzigd in een collectief beschikbare premieregeling, waarbij de premie voor drie jaar is vastgesteld. Indien in enig jaar de premie minder bedraagt dan benodigd, met inachtneming van de reserve pensioenpremie, dan zal de opbouw in dat jaar worden verlaagd. De opbouw van ouderdomspensioen is verlaagd van 2,25% naar 1,75% en de pensioenleeftijd is verhoogd van 65 naar 67 jaar. In plaats van partnerpensioen op risicobasis vindt opbouw van partnerpensioen plaats ter grootte van 70% van het ouderdomspensioen. De toeslagverlening, tot 1 januari 2014 een onvoorwaardelijke toeslag op basis van de loonindex, is gewijzigd in een voorwaardelijke toeslag van maximaal de prijsindex. Daarnaast geldt een gemaximeerd pensioengevend salaris dat gelijk is aan het maximale WIA-grenssalaris van € 51.976 (2015); de fiscale aftopping boven € 100.000 heeft derhalve geen gevolgen voor de Rexel Nederland Regeling.

De Hagemeyer Regeling is eveneens gewijzigd. Voorheen gold een getrapte opbouw; sinds 2014 geldt één opbouwpercentage over de hele pensioengrondslag, dat met ingang van 2015 is verlaagd naar 1,864%. Het pensioengevend salaris wordt vanaf 2015 gemaximeerd op € 100.000. De pensioenleeftijd is verhoogd van 65 naar 67 jaar. De verzekering van arbeidsongeschiktheidspensioen en tijdelijk partnerpensioen bij het fonds zijn vervallen. De werkgever heeft deze verzekeringen ondergebracht bij een verzekeraar. De extra opbouw ter compensatie van het vervallen van de Vroegpensioen Regeling is beëindigd. Als gevolg hiervan zijn de overige technische voorzieningen per 1 januari 2014 vrijgevallen.

Toeslagverlening

Het pensioenfonds heeft een voorwaardelijke toeslagregeling. Bij de voorwaardelijke toeslagverlening wordt op de pensioenen toeslag verleend van maximaal de consumentenprijsindex (alle huishoudens, afgeleid). Het bestuur heeft in zijn beleidsvoornemen kaders aangegeven die het uitgangspunt vormen voor zijn beslissing over de toeslagverlening. Daarin is vastgelegd dat als de dekkingsgraad zich onder de 120% bevindt er geen toeslag wordt verleend. Omdat de dekkingsgraad zich ruim onder 120% begeeft, heeft het bestuur per 1 januari 2015 geen toeslag verleend.

De prijsindex bedroeg 0,7%. Omdat er ook in de afgelopen jaren geen ruimte was voor toeslagverlening, groeit daarmee de toeslagachterstand tot in totaal 10,5%. Bij een structureel herstel kan het bestuur besluiten om de achterstand in de toeslagverlening weer in te halen.

Het pensioenfonds heeft de ambitie om uit de beleggingsopbrengsten, gemeten over een langere termijn, een toeslag te kunnen bieden die gelijk is aan de stijging van het consumentenprijsindexcijfer. Dit dient binnen een acceptabel risiconiveau gerealiseerd te worden. Voor deze toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement gefinancierd. De huidige financiële positie maakt het naar verwachting niet mogelijk deze ambitie de komende jaren te realiseren.

Mutatieoverzicht deelnemers

Het deelnemersbestand voor alle pensioenregelingen samen heeft zich in het boekjaar als volgt ontwikkeld:

	Deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen- gerechtigden	Totaal
Stand per 1 januari 2014	347	1.718	1.400	3.465
Toetreding	227	0	0	227
Pensionering	-4	-64	68	0
Overlijden	-3	-3	-75	-81
Uitdiensttreding	-66	66	0	0
Waardeoverdracht	0	-13	0	-13
Afkoop	0	-22	-7	-29
Toekenning nabestaandenpensioen	0	0	38	38
Overige oorzaken	0	0	-2	-2
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 december 2014	501	1.682	1.422	3.605

Beleggingsbeleid

Tot 2012 is een beleggingsbeleid gevoerd met een strategische verdeling van 65% voor obligaties en 35% voor aandelen. In 2012 is het aandeel aandelen met 0,5%-punt toegenomen en dat zal ook in de vier jaren daarop volgend jaarlijks gebeuren. Ultimo 2014 was de strategische verdeling 63,5% voor obligaties en 36,5% voor aandelen. Vanaf mei 2016 zal de strategische verdeling 62,5% voor obligaties en 37,5% voor aandelen zijn. De reden voor de wijziging in de strategische verdeling is de verwachte afname van het rendement op obligaties door een geleidelijke afname van de obligaties in de zogenaamde PIIGS-landen. Ter compensatie hiervan is besloten het aandeel aandelen jaarlijks iets te verhogen.

Uitgaande van de strategische verdeling beslist de vermogensbeheerder iedere maand of het bedrag dat nodig is om de uitkeringen te betalen geheel of gedeeltelijk uit één van de twee categorieën moet worden gehaald. Indien door marktbevingen het aandeel obligaties en het aandeel aandelen meer dan 3%-punt afwijken (positief of negatief) van de strategische verdeling, herstelt de vermogensbeheerder de strategische verdeling zonder tussenkomst van het pensioenfonds.

Aandelen

Volgens de beleidsrichtlijnen heeft de vermogensbeheerder de opdracht om met de voor aandelen beschikbaar gestelde middelen de MSCI EMU index zo goed mogelijk te volgen. De beheerder maakt binnen het mandaat gebruik van futures op aandelen om kleine sommen geld efficiënt als aandelen te kunnen beleggen.

Vastrentende waarden

De obligaties waren voor 100% passief belegd in Europese Euro Staatsleningen. Sinds 2012 zijn de obligaties in Portugal, Italië, Ierland en Spanje afgesplitst. Deze afgesplitste portefeuille zal geleidelijk worden afgebouwd. Hierin zullen geen nieuwe aankopen meer plaatsvinden. Voor de obligaties in de overige landen is de opdracht aan de vermogensbeheerder om de Barclays' Euro-Aggregate: Treasury DE, FR, NL, BE, AT & FI only index te volgen.

Samenstelling beleggingsportefeuille

De verdeling van het belegd vermogen aan het einde van het jaar was als volgt:

Beleggingscategorie	Ultimo 2014	Ultimo 2013
(bedragen in 1.000 euro)		
Aandelen	122.908 (36,4%)	117.408 (36,6%)
Obligaties Noord-Europese landen	150.509 (44,5%)	136.891 (42,7%)
Obligaties Zuid-Europese landen (afgesplitste portefeuille)	64.660 (19,1%)	66.459 (20,7%)
Totaal	338.077 (100%)	320.758 (100%)

De beleggingsportefeuille zit binnen de gestelde bandbreedte rond 63,5%-36,5%. De rentedaling in heel Europa heeft geleid tot een waardestijging van de obligaties. Aflossingen in de afgesplitste portefeuille zijn oorzaak van de waardevermindering van deze beleggingscategorie. Door de stijging van de aandelenmarkten is de waarde van de aandelen omhoog gegaan.

Rendement

In 2014 is de marktrente in Noord-Europa tussen 0,8% en 1,0% gedaald, en in Zuid-Europa zelfs nog ietsje meer. Hierdoor zijn de waarden van de obligaties gestegen. Dit verklaart het hoge positieve rendement op deze beleggingscategorie. Hoewel het wereldwijde niveau hoger lag, hebben de aandelen in 2014 goed gerendeerd. Over de totale portefeuille bedraagt het rendement in 2014 9,9%. De afzonderlijke rendementen hebben als volgt bedragen:

Beleggingscategorie	Behaald rendement	Benchmark
Aandelen	5,0%	4,3%
Obligaties Noord-Europese landen	11,6%	11,6%
Obligaties Zuid-Europese landen (afgesplitste portefeuille)	15,0%	15,0%
Totaal	9,9%	9,7%

Op de obligatieportefeuilles is een rendement gelijk aan de benchmark behaald, wat verwacht wordt omdat passief wordt belegd. Op de aandelenportefeuille scoort het pensioenfonds boven de benchmark. Dit is te verwachten vanwege de gunstige fiscale situatie van een Nederlandse stichting ten opzichte van de benchmark. Omdat Sagittarius in Europese aandelen belegt, en deze het minder goed hebben gedaan dan wereldwijde aandelen, is het rendement op aandelen wat achtergebleven bij het gemiddelde pensioenfonds, dat belegt in wereldwijde aandelen.

Verantwoord beleggen

De uitgangspunten van het beleggingsbeleid worden jaarlijks besproken met het verantwoordingsorgaan. Sagittarius is zich ervan bewust dat het als belegger een verantwoordelijke rol heeft in de maatschappij. Bij het beleggen houdt het pensioenfonds rekening met milieu, klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen. Evenwel, omdat voor de gehele beleggingsportefeuille is gekozen voor passief beleggen, en voor de aandelen de MSCI EMU index wordt gevolgd, heeft het pensioenfonds geen directe invloed op deze beleggingsaspecten. In het jaarlijks overleg met de vermogensbeheerder heeft het onderwerp de gebruikelijke aandacht. Er wordt geen gebruik gemaakt van stemrecht op aandelen in beursfondsen.

Financieel beleid

De financiële positie van Sagittarius ontwikkelde zich in 2014 als volgt:

(bedragen in 1.000 euro)	Vermogen	Technische voorzieningen	Dekkingsgraad
Stand per 1 januari 2014	321.172	288.279	111,4%
Premies	3.727	1.959	0,5%
Mutatie reserve pensioenpremie	-973	0	-0,3%
Beleggingsopbrengsten	30.584	1.058	10,1%
Uitkeringen	-14.930	-14.872	1,1%
Wijziging marktrente	0	44.750	-17,1%
Wijziging sterftetafel	0	-2.454	0,8%
Overig	-832	-1.961	0,4%
Stand per 31 december 2014	338.748	316.759	106,9%

De dekkingsgraad is gelijk aan de waarde van het vermogen gedeeld door de waarde van de technische voorzieningen. Het vermogen is toegenomen, maar de technische voorzieningen meer. Hierdoor is de dekkingsgraad verslechterd, het reservetekort is toegenomen. Het voor Sagittarius vereist eigen vermogen aan het eind van 2014 (op grond van de solvabiliteitseisen volgens de Pensioenwet) bedraagt € 42.194.000 (13,3%).

Gevoeligheidsanalyse

Ultimo 2014 bedroeg de dekkingsgraad 106,9% (vorig jaar 111,4%). Een stijging van de rente met 1%-punt zou leiden tot een daling van de technische voorzieningen eigen rekening met 12,3% en een daling van de obligaties met 7,1%. Als gevolg hiervan zou de dekkingsgraad stijgen naar 116,5%.

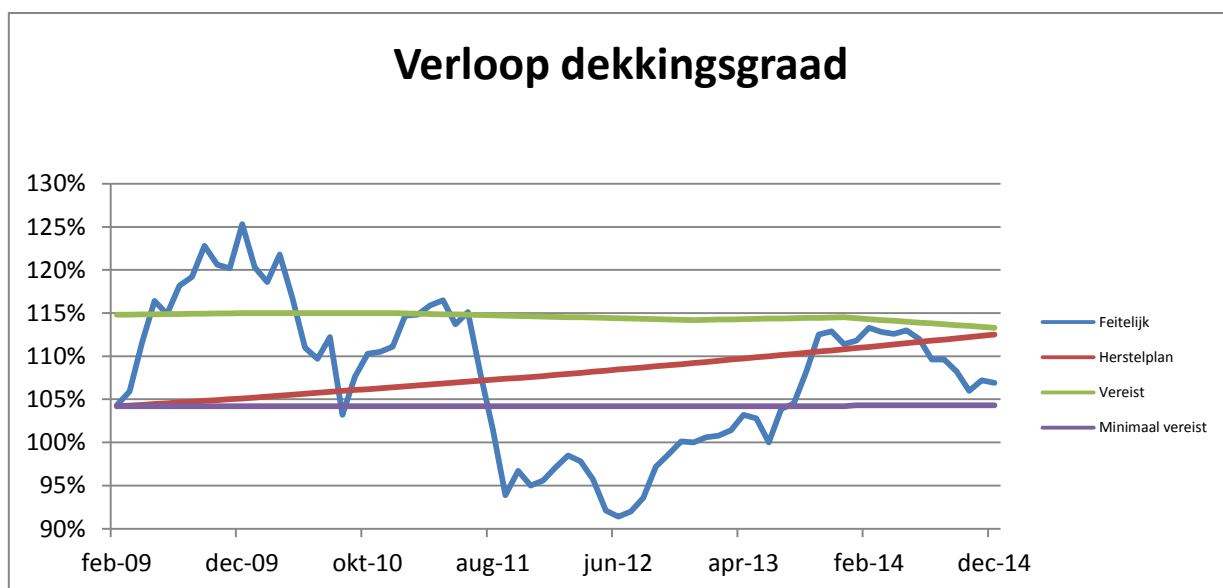
Een daling van de rente met 1%-punt zou leiden tot een stijging van de technische voorzieningen eigen rekening met 15,4% en een stijging van de obligaties met 8,2%. Als gevolg hiervan zou de dekkingsgraad dalen naar 97,5%.

Herstelplan

Het langetermijnherstelplan (om uit reservetekort te komen) loopt tot eind 2023. Jaarlijks moet het herstelplan worden geëvalueerd en gerapporteerd aan DNB. Aan de hand van de evaluatie moet het bestuur beoordelen of het herstel van de vermogenspositie volgens verwachting verloopt.

De dekkingsgraad is in 2014 afgenomen. Het vermogen is toegenomen, maar de technische voorzieningen eveneens. Hierdoor is het feitelijk herstel achter komen te lopen op het herstelplan.

Het verloop van de dekkingsgraad is sinds de start van het herstelplan als volgt geweest:

Als gevolg van nieuwe wetgeving is het bestaande herstelplan automatisch beëindigd. Er gelden vanaf 2015 nieuwe rekenregels. Omdat het pensioenfonds nog steeds een reservetekort heeft, ook volgens de nieuwe rekenregels, zal in 2015 een nieuw herstelplan worden opgesteld.

Kostendekkende en ontvangen premie

De Pensioenwet schrijft voor dat de door een pensioenfonds te ontvangen premie ten minste gelijk dient te zijn aan de (gedempte) kostendekkende premie. De ontvangen premie over boekjaar 2014 bedraagt € 3.727.458 en de kostendekkende premie € 2.755.118. De ontvangen premie was meer dan de kostendekkende premie.

Het grote overschot op de kostendekkende premie wordt verklaard door het verschil in rentegrondslag bij de vaststelling van de collectief beschikbare premie (feitelijke premie) en van de kostendekkende premie. De afspraken voor de collectief beschikbare premie zijn in 2012 gemaakt, terwijl de kostendekkende premie berekend is op de stand begin 2014. De rente aan het begin van 2014 was hoger; overigens is deze gedurende het jaar weer gedaald, waardoor de kostendekkende premie in 2015 aanzienlijk hoger zal uitkomen.

Het overschot op de kostendekkende premie wordt gedoteerd aan de nieuw gevormde reserve pensioenpremie. In geval van een eventueel tekort op de premie in 2015 of 2016 wordt het verschil uit de gevormde reserve aangevuld.

Herverzekering

Een deel van de pensioenverplichtingen voortvloeiend uit oude reglementen is herverzekerd. Dit betreft een volledige herverzekering van nominale pensioenbedragen.

Analyse van het resultaat

In 2014 is een negatief resultaat behaald van € 10.904.161. Om de verschillende resultatenbronnen die tot dit verlies hebben geleid inzichtelijk te maken, is een analyse uitgevoerd:

Resultatenbron	2014	2013
(bedragen in 1.000 euro)		
Premie (ontvangen -/- kostendeekkende -/- toevoeging reserve pensioenpremie)	0	5
Kosten	0	19
Intrest en toeslagverlening	-15.226	33.489
Overige	4.322	-472
	<hr/>	<hr/>
Totaal uitvoeringskosten	-10.904	33.041
	<hr/>	<hr/>

Als gevolg van de financieringsafspraken met de werkgever is het resultaat op premie per definitie nul. Immers, een eventueel overschot of tekort op de kostendeekkende premie wordt gemuteerd in de reserve pensioenpremie. Als dan nog een tekort resteert leidt dit tot een verlaging van de pensioenopbouw in het desbetreffende jaar.

Er is geen toeslag verleend per 1 januari 2014; het negatieve resultaat op intrest en toeslagverlening komt door de daling van de marktrente. Als gevolg hiervan moest bijna € 45 miljoen aan de VPV worden toegevoegd. De beleggingsopbrengsten hebben dit niet in z'n geheel kunnen compenseren.

Het overige resultaat wordt in het verslagjaar vooral bepaald door het jaarlijks fluctuerende resultaat op sterfte en de toevoeging aan de VPV voor nieuwe sterftegrondslagen.

Uitvoeringskosten

De kosten van het fonds, exclusief die voor vermogensbeheer, hebben in 2014 totaal € 667.749 bedragen. Uitgesplitst naar de verschillende functies in het fonds zijn deze:

Kostensoort	2014	2013
(bedragen in 1.000 euro)		
Bestuurskosten	165	154
Administratiekosten	423	422
Advies- en controlekosten	48	45
Huur	32	31
	<hr/>	<hr/>
Totaal uitvoeringskosten	668	652
	<hr/>	<hr/>

Het bedrag voor bestuurskosten omvat de vergoeding aan bestuursleden en leden verantwoordingsorgaan, de vergoeding aan de directeur, de kosten voor intern toezicht en opleidingskosten. De advies- en controlekosten hebben voor het grootste deel betrekking op de accountantscontrole van het jaarverslag en de actuariële certificering. De huur is voor de huur van het kantoor van het pensioenbureau. Alle overige kosten zijn verantwoord onder administratiekosten. De kosten voor de beleggingsadministratie zijn hier niet in begrepen; deze worden als onderdeel van de vermogensbeheerskosten verantwoord. Uitgedrukt per deelnemer en pensioengerechtigde bedragen de uitvoeringskosten € 364 (2013: € 376).

Kosten vermogensbeheer

De kosten van het vermogensbeheer hebben in 2014 totaal € 459.000 bedragen (0,14% van het gemiddelde belegde vermogen). Deze worden niet allemaal in de jaarrekening gepresenteerd omdat sommige delen in de behaalde koersresultaten op de beleggingen worden verwerkt en daardoor niet zichtbaar zijn. Om het inzicht in de kostenstructuur te vergroten, heeft Sagittarius alle kosten gesplitst:

2014	Beheerkosten	Transactiekosten	Totaal
(bedragen in 1.000 euro)			
Aandelen	126	0	126
Vastrentende waarden	212	116	328
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Totaal kosten per beleggingscategorie	338	116	454
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Kosten bestuur	5		5
	<hr/>		<hr/>
Totaal overige vermogensbeheerkosten	5		5
	<hr/> <hr/>		<hr/> <hr/>
Totaal kosten vermogensbeheer			459
			<hr/> <hr/>
2013	Beheerkosten	Transactiekosten	Totaal
Aandelen	112	6	118
Vastrentende waarden	189	151	340
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Totaal kosten per beleggingscategorie	301	157	458
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Kosten bestuur	5		5
	<hr/>		<hr/>
Totaal overige vermogensbeheerkosten	5		5
	<hr/> <hr/>		<hr/> <hr/>
Totaal kosten vermogensbeheer			463
			<hr/> <hr/>

De transactiekosten van de aandelen zijn de kosten die daadwerkelijk in rekening zijn gebracht. De transactiekosten van de obligaties zijn gebaseerd op een spread van 0,05% voor de AAA-staatsobligaties en een spread van 0,175% voor de overige obligaties.

Oordeel actuaris

De actuaris is van oordeel dat is voldaan aan alle vereisten van de Pensioenwet, met dien verstande dat er sprake is van een reservetekort.

Risico's

Risico's zijn nooit helemaal uit te sluiten. Door een actief risicomanagement probeert het bestuur de kans op tekorten te verminderen en ervoor te zorgen dat de grootste risico's niet tegelijk kunnen voorkomen. In 2015 heeft het bestuur opnieuw een uitgebreide risicoanalyse uitgevoerd. Deze wordt jaarlijks gemonitord om zeker te stellen dat alle risico's op de meest optimale manier worden beheerst.

In de risicoanalyse zijn acties gedefinieerd op basis waarvan het risicomanagement verder wordt versterkt. De risico's zijn nader gespecificeerd. Het pensioenfonds onderscheidt de volgende risicocategorieën met beheersingsmaatregelen.

Renterisico

Een belangrijk risico voor het pensioenfonds is het renterisico. De hoogte van de VPV is mede afhankelijk van de stand van de marktrente. Een lagere marktrente resulteert in een hogere VPV, en daarmee in een lagere dekkingsgraad, en omgekeerd. Bij een rentedaling nemen de bezittingen minder hard toe dan de VPV. De rente wordt bepaald door externe economische ontwikkelingen en het monetair beleid van de Europese Centrale Bank. Het vereist eigen vermogen voor dit risico (S1) is bepaald op € 13.178.000 (per 1 januari 2015).

Aangezien de toeslagen bij het pensioenfonds uit de beleggingsopbrengsten dienen te komen omvat het beleggingsrisico zowel de kans dat de pensioentoezeggingen slechts deels of in het geheel niet nagekomen kunnen worden (solvabiliteitsrisico) en de kans dat er niet of slechts deels een toeslag kan worden toegekend (toeslagenrisico). Bij de vaststelling van het beleggingsbeleid dient er rekening mee te worden gehouden dat wijzigingen in het beleid tegengestelde effecten kunnen hebben op het toeslagenrisico en het solvabiliteitsrisico. Het minimaliseren van het solvabiliteitsrisico leidt veelal tot een kleinere kans op toeslagverlening, terwijl het maximaliseren van de kans op toeslagverlening veelal leidt tot een verhoging van het solvabiliteitsrisico.

De voordelen van renterisicoafdekking (meer zekerheid) en de nadelen (minder of langdurig laag rendement) zijn door het bestuur zorgvuldig afgewogen. Er wordt geen specifiek renterisico afgedekt. Het pensioenfonds belegt niet in langlopende renteproducten. Het beleid is om de beleggingsrisico's voor uitkeringen die binnen 10 jaar verricht dienen te worden zoveel mogelijk te beperken. De waarde van deze uitkeringen wordt volledig belegd in obligaties. Uitkeringen die een langere horizon hebben, kunnen worden belegd in aandelen. Aangezien in een eventuele tekortsituatie niet kan worden teruggevallen op de werkgever, is besloten om een derde van de waarde van uitkeringen met een langere horizon eveneens in obligaties te beleggen.

Aandelenrisico

Door fluctuaties op de financiële markten kan de waarde van de beleggingen dalen en daarmee de dekkingsgraad. Bij een daling van de marktprijzen dalen de bezittingen, wat, bij een gelijkblijvende VPV, een negatief effect heeft op de dekkingsgraad. Marktprijzen worden bepaald door externe economische ontwikkelingen. De beleggingsportefeuille bestaat voor een substantieel deel uit aandelen. Binnen het beleggingsbeleid worden nauwelijks derivatentransacties gedaan. De aandelenbeleggingen zijn beperkt tot ontwikkelde markten, waarin de onafhankelijkheid en betrouwbaarheid van het afwickelen van transacties in principe is gewaarborgd. Het vereist eigen vermogen voor dit risico (S2) is bepaald op € 42.113.000.

Valutarisico

Door fluctuaties van valuta kan de waarde van de beleggingen dalen en daarmee de dekkingsgraad. Er is geen valutarisico aanwezig, omdat alleen in eurowaarden wordt belegd. Het vereist eigen vermogen voor dit risico (S3) is derhalve 0.

Kredietrisico

Kredietrisico komt tot uitdrukking in de rentemarge van kredieten, de zogenaamde creditspread. Dit is het verschil tussen het effectieve rendement op een verzameling kasstromen waarvan de uitkering afhangt van de kredietwaardigheid van tegenpartijen en het rendement op dezelfde verzameling kasstromen als die met volledige zekerheid tot uitkering zouden komen. Door een wijziging van de rentemarge, wijzigt de waarde van de beleggingen. Vooral een verslechterd vooruitzicht van de economische groei in bepaalde landen is oorzaak van kredietrisico. Door de verslechterde kredietwaardigheid van landen (onder AAA) is het risico van de obligatieportefeuille groot. Het vereist eigen vermogen voor dit risico (S5) is bepaald op € 13.629.000.

De obligatieportefeuille is in 2011 gesplitst naar een portefeuille voor de “veilige” landen en een portefeuille voor de “onveilige” landen (PIIGS). Herbeleggingen worden slechts nog gedaan in de veilige landen; Griekse obligaties zijn verkocht.

Verzekeringstechnisch risico

Het verzekeringstechnisch risico manifesteert zich in een verkeerd premie- en reserveringsbeleid, veroorzaakt door onjuiste aannames omtrent de bestandsontwikkeling of gebruik van onrealistische of verouderde grondslagen. Het pensioenfonds zegt onder andere pensioenen toe in geval van overlijden of arbeidsongeschiktheid (premiëvrijstelling). Indien meer pensioen moet worden toegezegd dan verwacht, door meer overlijdens- of arbeidsongeschiktheidsgevallen, dan neemt de VPV toe en daalt de dekkingsgraad. En als de levensverwachting toeneemt, moet het pensioenfonds langer pensioen uitkeren.

Het aantal verzekerden in het fonds is relatief klein, waardoor de wet van grote aantallen niet van toepassing is. Het vereist eigen vermogen voor dit risico (S6) is bepaald op € 8.025.000.

Liquiditeitsrisico

Indien het fonds niet over voldoende liquide middelen beschikt, kan het niet aan zijn betalingsverplichtingen voldoen. Hierdoor moeten wellicht beleggingen met verlies worden verkocht, wat een negatieve invloed heeft op de dekkingsgraad. Er zijn in het fonds voldoende liquide beleggingen, die onmiddellijk zonder waardeverlies te gelde kunnen worden gemaakt om een eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren. Het vereist eigen vermogen voor dit risico (S7) is derhalve op nul gesteld.

Concentratierisico

Het concentratierisico is door de spreiding van de beleggingen niet materieel. Het pensioenfonds is niet blootgesteld aan één specifieke risicocategorie. Het vereist eigen vermogen voor dit risico (S8) is derhalve op nul gesteld.

Operationeel risico

De niet financiële risico's, waarvan het operationele risico het belangrijkste is, worden beheerst door een adequate administratieve organisatie en interne controle, het vier ogen principe, checks and balances en door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de kleine organisatie door opleiding en ervaring bij de werknemers. Het vereist eigen vermogen voor het operationeel risico (S9) is derhalve op nul gesteld.

Actief-beheerrisico

Actief beheer heeft betrekking op de ruimte die aan de vermogensbeheerder wordt geboden om af te wijken van de strategisch nagestreefde portefeuille. Het pensioenfonds belegt passief en volgt een vaste index. De tracking error is laag. Het vereist eigen vermogen voor dit risico (S10) is derhalve 0.

Inflatierisico

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om de pensioenen jaarlijks te verhogen aan de hand van de prijsinflatie. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, het beleggingsrendement, inflatie en demografie. Door de langdurig slechte financiële positie van het pensioenfonds is de koopkracht van de pensioenen inmiddels gedaald. Het indexatieperspectief is door de lage rentestand niet gunstig.

Uitbestedingsrisico

De uitvoering van het beleggingsbeleid is uitbesteed aan de vermogensbeheerder Northern Trust Global Investments Limited. Ter bescherming van de eigendomsrechten van het pensioenfonds van de door de vermogensbeheerder aangekochte aandelen en obligaties is de bewaarneming van deze (electronische) waardepapieren ondergebracht bij The Northern Trust Company, een juridisch separate partij. Deze bewaarnemer verzorgt tevens de administratie, int de dividenden en rente en vraagt indien mogelijk de ingehouden dividendbelasting terug.

De kwaliteit van de dienstverlening is vastgelegd in een SLA (service level agreement). De voortgang en de kwaliteit van de dienstverlening wordt elke maand gerapporteerd. Jaarlijks worden ISAE-rapportage ontvangen en door het bestuur beoordeeld.

Verwachte ontwikkelingen in het komende jaar

Op 1 januari is de Pensioenwet aangepast. DNB voert het financieel toezicht op pensioenfonds uit. De regels hiervoor zijn nu wat minder vrij geworden. Belangrijke veranderingen hebben onder meer betrekking op het herstelplan, de haalbaarheidstoets en de risicohouding van het fonds. In 2015 zal Sagittarius zijn beleid toetsen aan het nieuwe financieel toetsingskader.

Beleidsdekkingsgraad

Vanaf 2015 moeten alle pensioenfonds gebruikmaken van de zogenaamde beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf dekkingsgraden. De oude dekkingsgraad (tot en met 2014) was een momentopname van de financiële positie aan het einde van de maand.

De beleidsdekkingsgraad is stabiel dan de oude dekkingsgraad. In de oude situatie had een verandering in de bezittingen of de verplichtingen direct effect op de dekkingsgraad. Hierdoor kon de dekkingsgraad in korte tijd sterk schommelen door fluctuaties op de financiële markten. In de nieuwe situatie zullen de schommelingen door de middeling over twaalf maanden minder groot worden.

De laatste oude dekkingsgraad van 2014 was die van eind december en bedroeg 106,9%. Deze dekkingsgraad gaf de actuele financiële positie van Sagittarius weer. Om de beleidsdekkingsgraad eind 2014 te berekenen, moeten alle dekkingsgraden van 2014 bij elkaar worden opgeteld en gedeeld door 12: 110,3%. In februari 2015 wordt de beleidsdekkingsgraad voor de eerste keer gecommuniceerd.

Eén herstelplan

Het korte- en langetermijnherstelplan worden vervangen door één herstelplan van maximaal 10 jaar. Het fonds dient een herstelplan bij DNB in op het moment dat het fonds niet meer beschikt over het vereist eigen vermogen (reservetekort). In het herstelplan geeft het fonds aan welke maatregelen het fonds neemt om binnen 10 jaar weer uit reservetekort te komen, waarbij de spreidingstermijn evenwichtig over de generaties bepaald moet zijn. Het herstelplan wordt jaarlijks geactualiseerd, tot dat het pensioenfonds het reservetekort heeft weggewerkt.

Haalbaarheidstoets

Om meer aandacht te krijgen voor verwachtingen over het pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden, wordt de haalbaarheidstoets geïntroduceerd. De haalbaarheidstoets wordt uitgevoerd op basis van verschillende economische scenario's. De uitkomst vormt de grondslag voor communicatie op individuele basis richting de verzekerden over hun te verwachten pensioenresultaat, zowel ten aanzien van de koopkracht als ten aanzien van de risico's. Ook wordt als onderdeel van de haalbaarheidstoets expliciet gekeken naar de voor het fonds gehanteerde premiesystematiek.

Risicohouding

In verband met de nieuwe regels zal het bestuur zich opnieuw buigen over het premie-, beleggings- en toeslagenbeleid. Deze zullen in overeenstemming moeten blijven met de doelstelling van het pensioenfonds, waarbij de risicohouding een belangrijke rol speelt. Na overleg met het verantwoordingsorgaan zal het bestuur de risicohouding vastleggen voor korte termijn (op basis van het vereist eigen vermogen) en voor lange termijn (in relatie met de haalbaarheidstoets).

4 juni 2015

Stichting Pensioenfonds Sagittarius
Het bestuur

Verslag van het verantwoordingsorgaan

In het kader van goed pensioenfondsbestuur heeft Sagittarius een verantwoordingsorgaan ingesteld, bestaande uit zes personen, vertegenwoordigers van de deelnemers en van de pensioengerechtigden. Het bestuur heeft verantwoording aan het verantwoordingsorgaan afgelegd over het gevoerde beleid in 2014.

Het verantwoordingsorgaan heeft kennisgenomen van het jaarverslag, de jaarrekening, het actuariel rapport en de bevindingen van het intern toezicht. Op basis van deze gegevens en de overige informatie die het bestuur heeft verstrekt in de gezamenlijke vergaderingen heeft het verantwoordingsorgaan zich een adequaat beeld kunnen vormen van de financiële situatie van het pensioenfonds, van het gevoerde beleid en van de gemaakte beleidskeuzes voor de toekomst.

Op basis van de beschikbare informatie is het verantwoordingsorgaan van oordeel dat het bestuur zijn taken naar behoren heeft uitgevoerd. Het verantwoordingsorgaan concludeert dat het bestuur bij het gevoerde beleid en het maken van zijn beleidskeuzes voor alle betrokken partijen een zorgvuldige belangenafweging heeft gemaakt en ervan uitgaat dat de aanbevelingen van actuaris, accountant en visitatiecommissie in 2015 worden uitgevoerd.

4 juni 2015

Het verantwoordingsorgaan

Reactie van het bestuur

Het verantwoordingsorgaan heeft over 2014 aan het bestuur verslag uitgebracht. De aanbevelingen die het verantwoordingsorgaan doet, zullen alle aandacht van het bestuur krijgen.

4 juni 2015

Stichting Pensioenfonds Sagittarius
Het bestuur

Verslag van het intern toezicht

De visitatiecommissie heeft uitgebreid verslag aan het bestuur gedaan over zijn functioneren in het verslagjaar. De visitatiecommissie heeft het intern toezicht uitgevoerd in het eerste kwartaal van 2015.

De visitatiecommissie heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. De visitatiecommissie is ten minste belast met het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur en legt verantwoording af over de uitvoering van de taken aan het verantwoordingsorgaan en de werkgever en in het jaarverslag.

Opdracht

In overleg met het bestuur heeft de visitatiecommissie zich in 2014, naast toezicht op de wettelijke minimumtaken, specifiek gericht op de volgende onderwerpen:

- Adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging;
- Vormgeving, rolverdeling en functioneren organen naar aanleiding van de invoering van de Wet versterking bestuur pensioenfonds;
- Uitvragingen door DNB gedaan in 2014 (o.a. belangenverstremming, kostenstructuur/kosten per deelnemer en toekomstbestendigheid pensioenfonds).

De visitatiecommissie heeft haar onderzoek verricht op basis van door het pensioenbureau aangeleverde documentatie en heeft gesprekken gevoerd met de directeur van het pensioenbureau, een delegatie van het bestuur en een delegatie van het verantwoordingsorgaan.

Samenvattend oordeel

De visitatiecommissie heeft geconstateerd dat het bestuur handelt conform het beschreven beleid en voldoende 'in control' is. De risico's heeft het bestuur adequaat in kaart gebracht. De visitatiecommissie concludeert dat de invulling die het bestuur heeft gegeven aan de specifiek beoordeelde onderwerpen globaal genomen voldoen aan alle eisen die daaraan thans gesteld worden.

maart 2015

De visitatiecommissie:
P.E.M. Peerboom
A. Rietberg
E.S. Kattouw

Balans per 31 december 2014

na resultaatbestemming

(alle bedragen in 1.000 euro)

	<i>toelichting</i>	2014	2013
Activa			
Beleggingen voor risico pensioenfonds	4	338.077	320.758
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	5	22.939	22.318
Vorderingen en overlopende activa	6	1.291	485
Liquide middelen	7	900	779
		<hr/>	<hr/>
Totaal activa		363.207	344.340
		<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Passiva			
Algemene reserve	8	21.989	32.893
Reserve pensioenpremie	9	973	0
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	10	339.698	310.407
Overige technische voorzieningen	11	0	190
Schulden en overlopende passiva	12	547	850
		<hr/>	<hr/>
Totaal passiva		363.207	344.340
		<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Dekkingsgraad		106,9%	111,4%

De dekkingsgraad is als volgt berekend: algemene reserve plus de technische voorzieningen gedeeld door de technische voorzieningen. Hierbij zijn de technische voorzieningen gelijk aan de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds plus de overige technische voorzieningen min het herverzekeringsdeel technische voorzieningen.

Staat van baten en lasten over 2014

(alle bedragen in 1.000 euro)

	<i>toelichting</i>	2014	2013
Baten			
Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)	14	3.727	2.230
Overgenomen pensioenverplichtingen	15	88	59
Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	16	30.584	28.449
Overige baten	17	1.930	1.902
		<hr/>	<hr/>
Totaal baten		36.329	32.640
		<hr/>	<hr/>
Lasten			
<i>pensioenopbouw</i>	18	1.959	1.485
<i>toeslagverlening</i>	19	2	261
<i>intresttoevoeging voorziening pensioenverplichtingen</i>	20	1.138	1.125
<i>onttrekking uit voorziening voor pensioenuitkeringen</i>	21	-16.567	-16.714
<i>onttrekking uit voorziening voor pensioenuitvoeringskosten</i>	22	-505	-533
<i>toevoeging overgenomen pensioenverplichtingen</i>	23	91	65
<i>vrijval overgedragen pensioenverplichtingen</i>	24	-186	-913
<i>wijziging marktrente</i>	25	47.244	-6.323
<i>wijziging sterfetafel</i>	26	-2.767	0
<i>overige wijzigingen in de voorziening pensioenverplichtingen</i>	27	-1.118	684
		<hr/>	<hr/>
Totaal mutatie voorziening pensioenverplichtingen		29.291	-20.863
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen	28	-621	2.126
Overgedragen pensioenverplichtingen	29	191	828
Pensioenuitkeringen	30	16.726	16.851
Pensioenuitvoeringskosten	31	673	657
		<hr/>	<hr/>
Totaal lasten		46.260	-401
		<hr/>	<hr/>
Saldo van baten en lasten		-9.931	33.041
		<hr/>	<hr/>
<i>Bestemming van het saldo</i>			
		2014	2013
Algemene reserve		-10.904	33.041
Reserve pensioenpremie		973	0
		<hr/>	<hr/>
Totaal		-9.931	33.041
		<hr/>	<hr/>

Kasstroomoverzicht over 2014

(alle bedragen in 1.000 euro)

	2014	2013
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premies	3.727	2.230
Ontvangen FVP-bijdragen	45	40
Ontvangen waardeoverdrachten	88	59
Betaalde pensioenuitkeringen	-16.726	-16.851
Betaalde waardeoverdrachten	-191	-828
Ontvangen uitkeringen herverzekering	1.695	1.732
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-673	-657
Mutatie vorderingen en schulden	-1.109	43
	<hr/>	<hr/>
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	-13.144	-14.232
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Verkopen en aflossingen van beleggingen	48.505	75.482
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	9.979	10.210
Aankopen beleggingen	-48.708	-67.632
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-338	-301
Mutatie vorderingen en schulden m.b.t. beleggingen	244	-96
Mutatie liquide middelen m.b.t. beleggingen	3.583	-3.559
	<hr/>	<hr/>
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	13.265	14.104
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Mutatie liquide middelen	121	-128
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Actuariële analyse over 2014

(alle bedragen in 1.000 euro)

De actuariële analyse van het saldo van baten en lasten kan als volgt worden weergegeven:

	2014	2013
Resultaat op pensioenopbouw		
Beschikbaar voor pensioenopbouw	3.252	1.745
Benodigd voor pensioenopbouw	-1.959	-1.485
Vrijgevallen solvabiliteitstoelage	-320	-255
	<hr/>	<hr/>
	973	5
Resultaat op kosten		
Beschikbaar voor kosten	673	676
Gemaakte kosten	-673	-657
	<hr/>	<hr/>
	0	19
Resultaat op intrest en toeslagverlening		
Beleggingsresultaten	30.584	28.449
Intresttoevoeging voorziening pensioenverplichtingen	-1.058	-1.043
Wijziging marktrente	-44.750	6.094
Resultaat op toeslagverlening	-2	-11
	<hr/>	<hr/>
	-15.226	33.489
Overige resultaten		
Resultaat op waardeoverdrachten	-8	79
Resultaat op sterfte	1.357	-846
Resultaat op invalidering en revalidering	50	-70
Resultaat op uitkeringen	-58	-6
Resultaat op overige mutaties	17	79
Aanpassing sterftegrondslagen	2.454	0
Overige baten	510	292
	<hr/>	<hr/>
	4.322	-472
Totaal saldo van baten en lasten	<hr/>	<hr/>
	-9.931	33.041

Toelichting algemeen

(alle bedragen in 1.000 euro)

1 Inleiding

Het fonds heeft tot doel uitvoering te geven aan de pensioenreglementen zoals die gelden en hebben gegolden voor de aangesloten ondernemingen. Dit betreft het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden. Tevens verstrekt het fonds uitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers.

2 Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze per 1 januari 2008 zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

Het bestuur heeft op 4 juni 2015 de jaarrekening vastgesteld.

3 Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling

(a) Algemeen

Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

(b) Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

(c) Beleggingen

(c.1) Algemeen

In overeenstemming met de Pensioenwet worden beleggingen gewaardeerd op actuele waarde.

(c.2) Aandelen

De aandelen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoersen.

(c.3) Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoersen, inclusief lopende intrest.

(c.4) Derivatens

Derivatens worden gewaardeerd op reële waarde, te weten de relevante marktnotering.

(d) Herverzekeringen

Ontvangen uitkeringen herverzekering worden verantwoord in de periode waarop de herverzekering betrekking heeft.

Voor het herverzekeringsdeel technische voorzieningen gelden dezelfde grondslagen als voor de voorziening pensioenverplichtingen (punt e.1).

(e) Technische voorzieningen

(e.1) Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de op balansdatum opgebouwde nominale aanspraken.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van de op de balansdatum geldende pensioenreglementen en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Voor arbeidsongeschikten wordt tevens de toekomstige pensioenopbouw in de voorziening pensioenverplichtingen inbegrepen. Dit geldt niet voor langdurig zieken. Voor hen zijn uitsluitend de verworven aanspraken in de voorziening pensioenverplichtingen inbegrepen.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt rekening gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december 2014:

- Rekenrente: volgens de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur
- Overlevingstafels: AG-Prognosetafel 2014
- Voor de ervaringssterfte vindt een correctie plaats op basis van de ES-P2 factoren
- Voor de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor nog niet ingegaan partnerpensioen wordt voor de regelingen waar het partnerpensioen volledig kan worden uitgeruild tot de pensioendatum een partnerfrequentie gehanteerd van 100%.
Voor de regelingen waar het (vóór 2002) opgebouwde partnerpensioen niet kan worden uitgeruild en waarbij sprake is van het bepaalde partnersysteem wordt uitgegaan van de werkelijke burgerlijke staat.
Voor de regelingen waarbij sprake is van het onbepaalde partnersysteem en waarbij het (vóór 2002) opgebouwde partnerpensioen niet kan worden uitgeruild wordt tot de pensioendatum uitgegaan van een partnerfrequentie van 90%.
Vanaf de pensioendatum wordt voor alle regelingen de werkelijke burgerlijke staat gehanteerd
- Voor partnerpensioen is aangenomen dat de partner 3 jaar jonger is dan de verzekerde man en 3 jaar ouder dan de verzekerde vrouw
- Kostenopslag: 3% van de voorziening voor pensioenverplichtingen in verband toekomstige administratie- en excassokosten
- Wezenopslag: 5% van de voorziening van het latent partnerpensioen van (gewezen) deelnemers

Tot 31 december 2014 is bij de vaststelling van de voorziening pensioenverplichtingen de AG-Prognosetafel 2012-2062 gehanteerd. Per 31 december 2014 is overgegaan op de AG-Prognosetafel 2014. Deze schattingswijziging heeft geleid tot een afname van de voorziening pensioenverplichtingen eigen rekening met 0,8%.

(e.2) Overige technische voorzieningen

In 2006 is een bedrag gereserveerd voor de financiering van extra pensioenopbouw van een aantal deelnemers. Dit dient ter compensatie van het beëindigen van de pensioenopbouw in de Vroegpensioen Regeling.

(f) Reserve pensioenpremie

In verband met de aanvang van een collectief beschikbare premieregeling per 1 januari 2014 wordt over de jaren 2014 tot en met 2016 een eventueel overschot uit de ontvangen pensioenpremies toegevoegd aan de reserve pensioenpremie.

Indien in deze periode van drie jaar de ontvangen premie lager is dan de kostendeekkende premie, wordt het tekort onttrokken aan de reserve pensioenpremie, voor zover aanwezig.

De reserve pensioenpremie maakt geen onderdeel uit van het eigen vermogen. Na de vaste premieperiode van 3 jaar kan het bestuur besluiten tot vrijval van de reserve pensioenpremie in de algemene reserve.

(g) Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is conform de directe methode opgesteld. Dit houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven ook als zodanig worden gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

Toelichting bij de balans per 31 december 2014

(alle bedragen in 1.000 euro)

4 Beleggingen voor risico pensioenfonds

Overzicht totale waarde per beleggingscategorie

2014	Aandelen	Vastrentende waarden	Totaal
Belegde waarden	121.861	211.721	333.582
Beleggingsdebiteuren	492	4.005	4.497
Liquide middelen	555	77	632
Beleggingscrediteuren	0	-634	-634
Stand per 31 december 2014	122.908	215.169	338.077

2013	Aandelen	Vastrentende waarden	Totaal
Belegde waarden	116.060	196.376	312.436
Beleggingsdebiteuren	429	4.079	4.508
Liquide middelen	919	3.296	4.215
Beleggingscrediteuren	0	-401	-401
Stand per 31 december 2013	117.408	203.350	320.758

Verloopoverzicht van de belegde waarden per beleggingscategorie

2014	Aandelen	Vastrentende waarden	Totaal
Stand per 1 januari 2014	116.060	196.376	312.436
Aankopen	5.493	43.215	48.708
Verkopen/aflossingen	-2.439	-46.066	-48.505
Herwaardering	2.747	18.196	20.943
Stand per 31 december 2014	121.861	211.721	333.582

2013	Aandelen	Vastrentende waarden	Totaal
Stand per 1 januari 2013	111.296	190.450	301.746
Aankopen	4.881	62.751	67.632
Verkopen/aflossingen	-22.171	-53.311	-75.482
Herwaardering	22.054	-3.514	18.540
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 december 2013	116.060	196.376	312.436
	<hr/>	<hr/>	<hr/>

Belegde waarden in aandelen

Alle aandelen betreffen aandelen in mature markets, zijn uitsluitend belegd in eurolanden en staan ter vrije beschikking. In de aandelen zijn geen posten inbegrepen die meer bedragen dan 5% van de totaal belegde waarden in aandelen. Ten slotte zijn alle aandelen beursgenoteerd.

In het onderstaande overzicht staan de belegde waarden in aandelen per land weergegeven:

	2014	2013
België	5.237	4.497
Duitsland	36.765	35.742
Finland	3.597	3.440
Frankrijk	39.019	37.932
Ierland	1.337	1.100
Italië	8.527	8.140
Nederland	11.464	10.612
Oostenrijk	804	1.025
Portugal	609	671
Spanje	14.157	12.723
Overige landen	345	178
	<hr/>	<hr/>
Totaal belegde waarden in aandelen	121.861	116.060
	<hr/>	<hr/>

Belegde waarden in vastrentende waarden

De vastrentende waarden betreffen uitsluitend beursgenoteerde staatsobligaties, zijn alleen belegd in eurolanden en staan ter vrije beschikking. In de vastrentende waarden is één post inbegrepen die meer bedraagt dan 5% van de totaal belegde waarden in vastrentende waarden. Het betreft een Italiaanse staatslening met een couponrente van 4,25% en een expiratedatum van 1 februari 2019. De belegde waarde van deze lening bedraagt ultimo 2014 11.962.

In het onderstaande overzicht staan de belegde waarden in vastrentende waarden naar land en credit rating weergegeven:

	2014	2013	Credit rating 2014	Credit rating 2013
Duitsland	47.163	44.341	AAA	AAA
Finland	3.744	3.268	AAA	AAA
Nederland	15.270	14.017	AAA	AAA
Oostenrijk	9.516	8.433	AAA	AAA
België	15.245	13.722	AA	AA
Frankrijk	57.197	50.547	AA	AA+
Ierland	4.243	4.221	A-	BBB+
Italië	40.004	38.085	BBB+	BBB+
Spanje	15.895	16.872	BBB+	BBB
Portugal	3.444	2.870	BB	BB
Totaal belegde waarden in vastrentende waarden	211.721	196.376		

Belegde waarden in derivaten

De vermogensbeheerder maakt binnen het mandaat gebruik van futures op aandelen om kleine sommen geld efficiënt als aandelen te kunnen beleggen. Alle derivaten betreffen gekochte futures op de STOXX 50. De onderliggende waarde bedroeg ultimo 2014 1.003 (2013: 1.274). Omdat koersresultaten dagelijks worden verrekend is de balanswaarde ultimo boekjaar 0.

Beleggingsdebiteuren

	2014	2013
Lopende intrest	3.383	3.659
Nog af te wikkelen transacties	620	552
Lopende intrest nog af te wikkelen transacties	1	1
Te vorderen dividendbelasting	493	296
Stand per 31 december	4.497	4.508

Beleggingscrediteuren

	2014	2013
Nog af te wikkelen transacties	-628	-398
Lopende intrest nog af te wikkelen transacties	-6	-3
Stand per 31 december	-634	-401

5 Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Ultimo 2014 bedraagt het herverzekeringsdeel technische voorzieningen 22.939 waarover het pensioenfonds een kredietrisico loopt ingeval van faillissement van de verzekeraar. Het pensioenfonds heeft geen reden aan te nemen dat de herverzekeringsaanvrager niet aan haar verplichtingen kan voldoen en heeft derhalve geen voorziening hiervoor getroffen.

Het herverzekeringsdeel technische voorzieningen betreft een gesloten groep van uitsluitend nominale pensioenaanspraken van gewezen deelnemers en pensioenrechten van pensioengerechtigden.

De specificatie van het herverzekeringsdeel technische voorzieningen is als volgt:

	2014	2013
Stand per 1 januari	22.318	24.444
Intresttoevoeging	80	82
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-1.695	-1.723
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-51	-52
Wijziging marktrente	2.494	-229
Wijziging sterftetafel	-313	0
Overige mutaties	106	-204
	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 december	22.939	22.318
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

6 Vorderingen en overlopende activa

	2014	2013
Vordering uit hoofde van herverzekeringspremie	411	0
Te vorderen pensioenpremie	866	484
Overige vorderingen en overlopende activa	14	1
	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 december	1.291	485
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van minder dan één jaar.

7 Liquide middelen

Onder de liquide middelen worden opgenomen de tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk opeisbaar zijn.

8 Algemene reserve

	2014	2013
Stand per 1 januari	32.893	-148
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-10.904	33.041
	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 december	21.989	32.893
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Het (minimaal) vereist eigen vermogen wordt uiteengezet onder de overige toelichtingen (punt 35).

9 Reserve pensioenpremie

	2014	2013
Stand 1 januari	0	0
Uit bestemming saldo van baten en lasten	973	0
	<hr/>	<hr/>
Stand 31 december	973	0
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

In verband met de overgang naar een collectief beschikbare premieregeling in 2014 is het overschot van de ontvangen premie in 2014 toegevoegd aan de reserve pensioenpremie.

10 Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Het mutatieoverzicht voor de voorziening pensioenverplichtingen is als volgt:

	2014	2013
Stand 1 januari	310.407	331.270
Pensioenopbouw	1.959	1.485
Toeslagverlening	2	261
Intresttoevoeging	1.138	1.125
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-16.567	-16.714
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-505	-533
Overgenomen pensioenverplichtingen	91	65
Overgedragen pensioenverplichtingen	-186	-913
Wijziging marktrente	47.244	-6.323
Wijziging sterftetafel	-2.767	0
Overige wijzigingen	-1.118	684
	<hr/>	<hr/>
Stand 31 december	339.698	310.407
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Voor een toelichting op bovenstaande mutaties wordt verwezen naar de toelichting op de verschillende posten uit de staat van baten en lasten.

In het onderstaande overzicht staan zowel de aantallen als de voorziening voor pensioenverplichtingen per groep vermeld.

	Aantal		Voorziening	
	2014	2013	2014	2013
Deelnemers	501	347	15.944	12.326
Gewezen deelnemers	1.682	1.718	105.250	91.588
Pensioengerechtigden	1.422	1.400	218.504	206.493
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	3.605	3.465	339.698	310.407
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

11 Overige technische voorzieningen

	2014	2013
Stand per 1 januari	190	320
Bijstelling raming	0	-37
Onttrekkingen	-190	-93
	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 december	0	190
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

De post overige technische voorzieningen is bedoeld ter financiering van extra pensioenopbouw van een aantal deelnemers. Per 1 januari 2014 is de extra opbouw beëindigd. De overige technische voorzieningen zijn daarom per 1 januari 2014 vrijgevallen.

12 Schulden en overlopende passiva

	2014	2013
Loonbelasting en premies sociale verzekeringen	344	359
Omzetbelasting	78	388
Controlekosten	35	34
Uitkeringen	2	0
Overige schulden	88	69
	<hr/>	<hr/>
	547	850
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van minder dan één jaar.

13 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Sinds 1991 werden door het pensioenfonds en haar rechtsvoorgangers door middel van koopsommen aan de verzekeraars Nationale-Nederlanden en Aegon aan een aantal gewezen deelnemers en pensioengerechtigden dezelfde toeslagen toegekend als aan de gewezen deelnemers en pensioengerechtigden van het pensioenfonds. Nationale-Nederlanden heeft aangegeven niet langer aan het toekennen van toeslagen mee te werken. Bij de verzekeraars zal de voorziening van deze gewezen deelnemers en pensioengerechtigden, waar het pensioenfonds geen enkele relatie mee heeft, ongeveer € 17 miljoen (2013: € 17 miljoen) zijn. Vorig jaar was voor het jaar 2013 een raming van € 15 miljoen opgenomen. Als gevolg van de gedaalde rente over de afgelopen jaren bleek deze voorziening iets te laag ingeschat.

Voor het pand van waaruit het pensioenbureau haar werkzaamheden verricht loopt een huur-overeenkomst die geldt tot en met 31 juli 2017 met een optie voor het pensioenfonds tot verlenging met een periode van 3 jaar.

Toelichting bij de staat van baten en lasten over 2014

(alle bedragen in 1.000 euro)

14 Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)

Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)

	2014	2013
Werkgeversgedeelte	3.105	1.904
Werknemersgedeelte	622	326
	<hr/>	<hr/>
	3.727	2.230
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Kostendeekkende premie

	2014	2013
Actuarieel benodigde premie	2.215	1.784
Kostenopslag	219	181
Solvabiliteits toeslag	320	253
	<hr/>	<hr/>
	2.754	2.218
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Voor de deelnemers van de Hagemeyer Regeling wordt de pensioenpremie jaarlijks vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur en de benodigde solvabiliteitsopslag ultimo vorig boekjaar. Deze ontvangen premie is dan ook jaarlijks vrijwel gelijk aan de kostendeekkende premie.

Vanaf 1 januari 2014 geldt voor de deelnemers van de Rexel Nederland Regeling een collectief beschikbare premieregeling. Voor deze deelnemers wordt gedurende drie jaar 33,6% van de pensioengrondslag aan premie betaald.

Indien de betaalde premie voor de deelnemers van de Rexel Nederland Regeling hoger is dan de kostendeekkende premie wordt het overschot toegevoegd aan de reserve pensioenpremie. Andersom kan bij een lagere betaalde premie dan de kostendeekkende premie het tekort worden onttrokken aan de reserve pensioenpremie, voor zover aanwezig. Een eventueel resterend tekort zal leiden tot een verlaging van de pensioenopbouw in dat jaar.

Omdat in 2014 973 meer aan premie is ontvangen dan benodigd, is dit bedrag toegevoegd aan de reserve pensioenpremie.

15 Overgenomen pensioenverplichtingen

Overgenomen pensioenverplichtingen betreffen waardeoverdrachten van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers van de pensioenuitvoerder van de vorige werkgever naar ons pensioenfonds. Overgenomen pensioenverplichtingen worden aangewend voor de inkoop van extra pensioenaanspraken.

16 Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

2014	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Aandelen	3.085	2.747	-126	5.706
Vastrentende waarden	6.890	18.196	-212	24.874
Overige	4	0	0	4
	<u>9.979</u>	<u>20.943</u>	<u>-338</u>	<u>30.584</u>

2013	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Aandelen	3.285	22.054	-112	25.227
Vastrentende waarden	6.920	-3.514	-189	3.217
Overige	5	0	0	5
	<u>10.210</u>	<u>18.540</u>	<u>-301</u>	<u>28.449</u>

17 Overige baten

	2014	2013
FVP-bijdragen	45	40
Uitkeringen uit hoofde van herv verzekering	1.695	1.732
Vrijval uit de overige technische voorzieningen	190	130
	<u>1.930</u>	<u>1.902</u>

18 Pensioenopbouw

De pensioenopbouw is de contante waarde van de pensioenaanspraken die toegekend zijn in het boekjaar.

19 Toeslagverlening

De post toeslagverlening is gelijk aan de contante waarde van de feitelijk toegekende toeslag per 1 januari van het boekjaar. Voor de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden gold per 1 januari 2014 een toeslag van 0,0% (2013: 0,0%), met uitzondering van een aantal arbeidsongeschikte deelnemers waarvoor het ingegane invaliditeitspensioen jaarlijks met 3% wordt verhoogd. Voor de deelnemers van de Rexel Nederland Regeling gold per 1 januari 2013 een onvoorwaardelijke toeslag van 1,55%. Vanaf 1 januari 2014 geldt ook voor de deelnemers van de Rexel Nederland Regeling een voorwaardelijke toeslagverlening.

20 Intresttoevoeging voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening pensioenverplichtingen is opgerent met 0,379% (2013: 0,351%).

Het rentepercentage van 0,379 is gelijk aan de 1-jaarsrente uit de rentetermijnstructuur per 31 december 2013 zoals gepubliceerd op de website van DNB.

21 Onttrekking uit voorziening voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariael berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode.

22 Onttrekking uit voorziening voor pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks valt 3% van de uitkeringen vrij uit de voorziening pensioenverplichtingen ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

23 Toevoeging overgenomen pensioenverplichtingen

De toevoeging aan de voorziening pensioenverplichtingen uit hoofde van overgenomen pensioenverplichtingen is gelijk aan de contante waarde van de pensioenaanspraken die zijn toegekend in het boekjaar.

24 Vrijval overgedragen pensioenverplichtingen

De vrijval uit de voorziening pensioenverplichtingen uit hoofde van overgedragen pensioenverplichtingen is gelijk aan de contante waarde van de pensioenaanspraken die uit hoofde van uitgaande waardeoverdrachten zijn overgedragen in het boekjaar.

25 Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

26 Wijziging sterftetafel

Per 31 december 2014 is bij de vaststelling van de voorziening pensioenverplichtingen uitgegaan van de AG-Prognosetafel 2014. Tot 31 december 2014 werd de AG-Prognosetafel 2012-2062 gehanteerd.

27 Overige wijzigingen in de voorziening pensioenverplichtingen

	2014	2013
Sterfte	-1.079	702
Afkopen	-88	-108
Arbeidsongeschiktheid	56	150
Overige mutaties	-7	-60
	<hr/>	<hr/>
	-1.118	684
	<hr/>	<hr/>

28 Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Het herverzekeringsdeel technische voorzieningen is toegenomen van 22.318 ultimo 2013 naar 22.939 ultimo 2014, een toename derhalve van 621.

29 Overgedragen pensioenverplichtingen

Overgedragen pensioenverplichtingen betreffen waardeoverdrachten van premievrije pensioen-aanspraken van gewezen deelnemers van ons pensioenfonds naar de pensioenuitvoerder van de nieuwe werkgever.

30 Pensioenuitkeringen

	2014	2013
Ouderdoms- en vroegpensioen	11.867	12.160
Partnerpensioen	4.677	4.481
Wezenpensioen	13	12
Invalideitpensioen	66	76
Afkopen	92	114
Overlijdensuitkering	11	8
	<hr/>	<hr/>
	16.726	16.851
	<hr/>	<hr/>

31 Pensioenuitvoeringskosten

	2014	2013
Personeelskosten	271	259
Bestuurskosten	170	159
Huur	32	31
Kantoorkosten	16	26
Controlekosten accountant	30	31
Actuaris	17	14
Overige advieskosten	1	0
Contributies en heffingen toezichhouders	33	35
Uitkeringsadministratie	36	34
Deelnemersadministratie	41	44
Overige	26	24
	<hr/>	<hr/>
	673	657
	<hr/>	<hr/>

Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet wordt vermeld dat het pensioenfonds in het afgelopen jaar geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd.

Overige toelichtingen

(alle bedragen in 1.000 euro)

32 Aantal personeelsleden

Bij het fonds waren in 2014 gemiddeld 3,0 (2013: 3,0) werknemers in dienst. In fte's bedroeg het aantal werknemers in 2014 gemiddeld 2,3 (2013: 2,3).

Personeelskosten

	2014	2013
Salarissen	197	178
Belastingen en sociale lasten	23	22
Pensioenlasten	43	49
Overige personeelskosten	8	10
	<hr/>	<hr/>
	271	259
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

33 Verbonden partijen

Als verbonden partijen kunnen worden aangemerkt: Hagemeyer B.V., Rexel S.A., de hierbij aangesloten ondernemingen en de bestuurders.

Beleggingen in aandelen in verbonden partijen zijn niet toegestaan tenzij geen directe invloed is op het aantal te houden aandelen, doordat belegd wordt in een index waar deze aandelen in opgenomen zijn.

Met de aangesloten ondernemingen zijn uitvoeringsovereenkomsten afgesloten. Voor een nadere uiteenzetting hiervan wordt verwezen naar de overige gegevens.

Inzake de beloning van de bestuurders wordt verwezen naar punt 34 (bezoldiging bestuurders).

34 Bezoldiging bestuurders

De bezoldiging voor de bestuurders tezamen bedraagt 66 (2013: 65). Er zijn geen garanties en leningen verstrekt aan de bestuurders.

35 Solvabiliteit

	2014	2013
Aanwezig vermogen	338.748	321.172
Af: technische voorzieningen	316.759	288.279
	<hr/>	<hr/>
Eigen vermogen	21.989	32.893
Af: vereist eigen vermogen	42.194	41.734
	<hr/>	<hr/>
Vrij vermogen	-20.205	-8.841
Minimaal vereist eigen vermogen	13.621	12.108
Dekkingsgraad	106,9%	111,4%

Bij de vaststelling van het vereist eigen vermogen van 42.194 is uitgegaan van de zogenaamde standaardmethode. Volgens deze methode zijn de volgende benodigde buffers bepaald:

Benodigde buffers

	2014	2013
Renterisico (S1)	13.847	16.495
Zakelijke waarden risico (S2)	30.839	30.251
Valutarisico (S3)	0	0
Commodities risico (S4)	0	0
Kredietrisico (S5)	1.601	1.658
Verzekeringstechnisch risico (S6)	8.816	7.264
Liquiditeitsrisico (S7)	0	0
Concentratierisico (S8)	0	0
Operationeel risico (S9)	0	0

Als het eigen vermogen lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien het eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen, maar wel ten minste gelijk is aan het minimaal vereist eigen vermogen, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

Aangezien het eigen vermogen ultimo 2014 minder bedraagt dan het vereist eigen vermogen, maar meer dan het minimaal vereist eigen vermogen, is ultimo 2014 sprake van een reservetekort. Ultimo 2013 was ook sprake van een reservetekort.

Voor de berekening van het vereist eigen vermogen wordt gebruik gemaakt van de standaardmethode.

Overige gegevens

Bestemming saldo baten en lasten

Het saldo van de staat van baten en lasten wordt overeenkomstig de statuten toegevoegd dan wel onttrokken aan de algemene reserve.

Uitvoeringsovereenkomst

Tussen het pensioenfonds en de aangesloten ondernemingen zijn per 1 januari 2014 uitvoeringsovereenkomsten gesloten. Inzake de premiebetaling is het volgende geregeld in de uitvoeringsovereenkomsten:

Voor de deelnemers aan de Rexel Nederland Regeling wordt door de aangesloten onderneming over de jaren 2014 tot en met 2016 een vaste doorsneepremie van 33,6% over de pensioengrondslag betaald. Deze premie bestaat uit de premie die actuariael nodig is voor de opbouw van de pensioenverplichtingen in dat jaar, vermeerderd met een opslag die nodig is voor het in stand houden van het vereist eigen vermogen en met een opslag die nodig is om de uitvoeringskosten van het pensioenfonds te kunnen dekken. De premie is berekend aan de hand van een vaste rekenrente van 2,1%. De deelnemer is een eigen bijdrage verschuldigd waarvan de hoogte wordt vastgesteld door de aangesloten onderneming. Deze eigen bijdrage wordt in twaalf maandelijkse termijnen op het salaris van de deelnemer ingehouden. Een eventueel overschot op de premie wordt toegevoegd aan de reserve pensioenpremie, een eventueel tekort wordt onttrokken aan de reserve pensioenpremie, voor zover aanwezig. Als in enig jaar de premie vermeerderd met de reserve pensioenpremie minder bedraagt dan de kostendeekkende premie zal de opbouw in dat jaar worden verlaagd.

Voor de deelnemers aan de Hagemeyer Regeling wordt door de aangesloten ondernemingen de kostendeekkende premie betaald. De kostendeekkende premie wordt berekend conform de wettelijke eisen en bestaat uit de premie die actuariael nodig is voor de opbouw van de pensioenverplichtingen in dat jaar, vermeerderd met een opslag die nodig is voor het in stand houden van het vereist eigen vermogen en met een opslag die nodig is om de uitvoeringskosten van het pensioenfonds te kunnen dekken. De premie wordt berekend met behulp van de jaarlijks door De Nederlandsche Bank per 31 december voorafgaand aan het betreffende jaar vastgestelde rentetermijnstructuur. De deelnemer is geen eigen bijdrage verschuldigd, tenzij uitdrukkelijk met de aangesloten onderneming anders is overeengekomen.

In de uitvoeringsovereenkomsten worden verder afspraken gemaakt omtrent de volgende zaken:

- Betalingsverplichtingen en betalingsvoorbehoud van de werkgever
- Informatieverstrekking door de werkgever
- Opstellen en wijzigen van de pensioenreglementen

Gebeurtenissen na balansdatum

Met ingang van 1 januari 2015 is de pensioenregeling van de deelnemers in de Hagemeyer Regeling gewijzigd. De Hagemeyer Regeling is aangepast in verband met de fiscale maximering. Het jaarlijkse opbouwpercentage is verlaagd van 2,15% naar 1,864%. Daarnaast is het pensioengevend jaarsalaris gemaximeerd op € 100.000.

Per 1 januari 2015 is geen toeslag verleend op de pensioenaanspraken en pensioenrechten.

Per 1 januari 2015 is het nieuwe financieel toetsingskader van kracht. Als gevolg hiervan is per 1 januari 2015 de driemaandsmiddeling uit de de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur verdwenen en dient door pensioenfondsen de beleidsdekkingsgraad te worden vastgesteld. Dit is het gemiddelde van de dekkingsgraad over de laatste 12 maanden. Verder geldt per 1 januari 2015 een nieuwe systematiek voor de vaststelling van het vereist eigen vermogen. Dit leidt voor Sagittarius tot een verhoging van het vereist eigen vermogen.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Sagittarius te Bussum is aan Milliman Pensioenen v.o.f. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2014.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De door het pensioenfonds verstrekte (administratieve) basisgegevens en de bevindingen van de accountant ten aanzien hiervan zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt voor mijn beoordelingswerkzaamheden heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- heb ik ondermeer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld, en
- heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangevane verplichtingen kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financieel beleid van het pensioenfonds. Mijn oordeel is gebaseerd op het Financieel Toetsingskader zoals dat op balansdatum van toepassing was.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar niet lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een reservetekort.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet met uitzondering van artikel 132; het pensioenfonds beschikt niet over het vereist eigen vermogen.

De vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Sagittarius is naar mijn mening niet voldoende, vanwege het reservetekort.

Amsterdam, 4 juni 2015

drs. R.K. Sagoenie AAG

verbonden aan Milliman Pensioenen v.o.f.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Pensioenfonds Sagittarius

Verklaring over de jaarrekening 2014

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2014 van Stichting Pensioenfonds Sagittarius (de stichting) te Bussum gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds Sagittarius op 31 december 2014 en van het resultaat over 2014 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2014;
- de staat van baten en lasten over 2014; en
- de toelichting met een overzicht van de belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Sagittarius zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 3,6 miljoen. De materialiteit is gebaseerd op circa 1% van het pensioenvermogen, zijnde het totaal van de pensioenverplichtingen en de reserves. Dit betreft het vermogen dat beschikbaar is voor het doen van uitkeringen en vormt de basis voor de berekening van de dekkinggraad. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij aan het bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 181.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Schattingen toegepast in de berekening van de technische voorzieningen

De technische voorzieningen waaronder de voorziening pensioenverplichtingen betreffen de belangrijkste verplichtingen in de balans van de stichting. De stichting heeft een significante voorziening pensioenverplichtingen van € 340 miljoen ultimo boekjaar. De voorziening is vastgesteld met behulp van basisgegevens en significante schattingen.

De basisgegevens zijn geregistreerd in de deelnemersadministratie van de pensioenuitvoerder. Wij hebben de gehanteerde basisgegevens gecontroleerd, waaronder het evalueren van de juiste werking van de interne beheersmaatregelen bij de pensioenuitvoerder, het verrichten van aansluitwerkzaamheden met de pensioenadministratie en het beoordelen van het verloop en de uitkomsten van de actuariële analyse.

De technische voorzieningen worden gewaardeerd op marktwaarde. De waardering is gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen. Hier liggen een aantal belangrijke conventies aan ten grondslag, zoals de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur en de door het Actuarieel Genootschap (AG) gepubliceerde levensverwachtingen (tafels). Deze tafels worden gecorrigeerd voor de ingeschatte ervaringssterfte bij de stichting. Deze veronderstellingen hebben tezamen met de inschatting van de hoogte van de kostenopslag, bijzondere aandacht gehad in onze controle.

De waarderingsgrondslagen voor de voorziening pensioenverplichtingen zijn beschreven op pagina 29. Op pagina 29 is ook een nadere toelichting opgenomen voor de schattingswijziging voor een nieuwere tafel. Volgens deze toelichting is de voorziening pensioenverplichtingen eigen rekening hierdoor 0,8% lager uitgekomen.

Bij de controle hebben wij gebruik gemaakt van de werkzaamheden van de certificerend actuaire van de stichting. De certificerend actuaire onderzoekt onder meer de toereikendheid van de technische voorzieningen en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel hebben wij met de certificerend actuaire onze planning, werkzaamheden en verwachtingen afgestemd voor de controle. Tevens hebben wij onderling gegevens uitgewisseld over de uitgevoerde werkzaamheden en de uitkomsten daarvan.

Wij hebben de waarderingsgrondslagen beoordeeld en de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2014 gecontroleerd. Hierbij hebben wij de redelijkheid beoordeeld van de aannames van het bestuur met betrekking tot de actuariële grondslagen.

Uitvoering van vermogensbeheer bij de vermogensbeheerder

De stichting heeft de pensioenuitvoering en het vermogensbeheer uitbesteed aan derde partijen. Het bestuur blijft conform wetgeving eindverantwoordelijk voor de gehele dienstverleningsketen. De financiële informatie die ontvangen wordt van deze partijen is opgenomen in de jaarrekening van de stichting.

De stichting heeft dit toegelicht in de risicoparagraaf op pagina 17 van de van de jaarrekening.

Voor zover relevant voor onze controle van de jaarrekening, hebben wij de juiste werking van interne beheersmaatregelen bij de vermogensbeheerder en custodian beoordeeld op basis van de ontvangen ISAE 3402 of soortgelijke rapportages. Verder hebben wij gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd zoals cijferanalyses en deelwaarnemingen gericht op de uitkomsten van de relevante financiële informatiestromen.

Verantwoordelijkheden van het bestuur en het toezichthoudend orgaan voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening en voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is, waarbij opgemerkt wordt dat het bestuur op basis van de Pensioenwet het korten van pensioenen als ultiem middel kan inzetten. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De visitatiecommissie is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraude ontdekken.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en

- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening vanuit alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Verklaring betreffende overige door wet-of regelgeving gestelde vereisten

Verklaring betreffende het jaarverslag en de overige gegevens

Wij vermelden op basis van de wettelijke verplichtingen onder Titel 9 Boek 2 BW (betreffende onze verantwoordelijkheid om te rapporteren over het jaarverslag en de overige gegevens):

- dat wij geen tekortkomingen hebben geconstateerd naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de door Titel 9 Boek 2 BW vereiste overige gegevens zijn toegevoegd;
- dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Benoeming

Wij zijn door het bestuur benoemd als accountant van Stichting Pensioenfonds Sagittarius vanaf de controle van het boekjaar 1996 en zijn sinds die datum tot op heden de externe accountant. De meest recente rotatie van de (tekenend) externe accountant van Stichting Pensioenfonds Sagittarius was in 2014. Rotatie van de (tekenend) externe accountant is één van de maatregelen ter borging van onze onafhankelijkheid.

Amsterdam, 4 juni 2015

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. J.G. Kolsters RA